

ELŐFIZETÉS:

Egész évre .. 12 kor.
Fél évre .. 6 kor.
Negyed évre .. 3 kor.

A lap szellemi részét illető
küldemények a szerkesztő-
nek, anyagiak a laptulajdo-
nosnak küldendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

HIRDETÉSI DÍJ:

egy 1 hasábos petit sor 20 fill.,
többszöri hirdetésnél olcsóbb.
Nyitási sora 50 fillér.

A hirdetések BITTERMANN
NÁNDOR ÉS FIA könyv- és
könyvnyomtatás-fogadtatók
el.
Kéziratok nem küldendők vissza.

Egyes szám ára 20 fillér.

Megjelen minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 20 fillér.

A magyar polgári perrendtartás.

A ki az organikus törvények rendelkezéseinek nevelő hatását egyesekre és egész népekre ismeri, aki tudja a népeletnek és ezzel az állami evolúciónak mily nyomós és döntő tényezői voltak minden kultúránál a jogi fogás, jogi fogalmak és az igazság megtalálásának eszközei és utai, aki előtt nem ismeretlen, amit a történelem és a népek lélektana tanítanak, hogy csak föllelő haladó népek képesek kimagasló törvényeket alkotni, uttoró reformokat önmagukból produkálni, annak Magyarország kulturéletében történelmi fontossága az a nap, melyen Plósz Sándor igazságügyi miniszter a parlament elé terjesztette a polgári perrendtartásról szóló törvényjavaslatot.

Minden művelt nép jogélete, kulturális fejlődése mindenkire nézve, ki a népelet tüneteit és ez nyilvánulásait vizsgáló szemmel nézi, könnyen felismerhetőleg szolidárisak, homegének. Az eredetiség keresése, a másutt már létezőnek soha egyszerű befogadása, a törvényalkotás ellentétes pólusai: többnyire kiforratlan alkotásvágnak, illetve erőszakos, mert még nem érett a gyakorlati élet által nem követelt reformnak bizonyítékai. Amaz surlódásokat okoz a forgalmi életben, ez egészséges hajlandóságokat elsatnyit, ugrás-szerű fejlődést okoz, a jogbiztonság, a jogfogalmak kárára.

A polgári perrendtartásnak, a jog használatára és érvényesítésére, az igazság megtalálására vonatkozó szabályok összességének kétségkívül meg kell felelnie a nemzet kultur- és jogállapotának legalább annyiban, hogy institúciói és szabályai azzal congeniálisak, az általános felfogáshoz közelállóak legyenek, ha azt nem akarjuk, hogy a behozandó reform üvegházi növény maradjon, mely a hideg köznapi áramlatban nem virulhat. Elhamarkodott, hirtelen reformok soha sem használnak, gyakran ártnak.

Az új magyar polgári perrendtartás minden hivatott tényező és az egész közvélemény által forrón öhajított alkotás, melynek áldásos hatása annak életbelépése után hamar éreztetni fogja magát egész jogéletünk terén.

A rideg alakosság a polgári perben, az eset-

legesség elve a jog védelmében és a bizonyításban, az ellenfél fejtegetéseiben a hézagok keresése, a periratok korlátlanul hosszu tartama, a bíróságoknak a bizonyítás szabályaihoz való kötöttsége okozták, hogy a peres ügyek velejét csak ritkán és tulságos nagy fáradsággal lehetett kihámozni ezekből az alakosságokból, annyira, hogy az igazságot folyt harc terén nemcsak nem lüktető élet, nemcsak a végeredményben való megnyugvás nem volt található, hanem az összesség nagy hátrányára a bizonytalanság érzelmé uralkodott.

Parlamentünk már húsz évvel ezelőtt állást foglalt a nyilvánosság, szóbeliség és közvetlenség elvén alapuló perrendtartás mellett, amennyiben utasította az akkori igazságügyi minisztert, hogy mihamarabb terjessze be a megfelelő javaslatot.

A reformot csak lépésről-lépésre lehetett előkészíteni. Először jött a novella a polgári perrendtartáshoz, az 1881. LIX. t. c., mely annak sok, már teljesen tarthatatlanná vált rendelkezését megváltoztatta, részben új jogorvoslatokat teremtett. Azután jött a hat évvel már régebben álló sommás eljárás, mely a járásbírókhoz illetékessége alá tartozó perekre nézve a fennemlített elveket a legmagasabb fórumig gyakorlatilag érvényre juttatta. Nem aggodás nélkül léptették életbe ezt a részleges újítást. Birói és ügyvédi karunk dicséretére konstatáljuk, hogy az új rend a sommás peres ügyekben csakhamar gyakorlatilag beváltak bizonyult, s egyszerűsége mellett legjobb bizonyítéknak kell tartanunk azt, hogy a laikus közönség is felismerte a felek közvetlen közreműködésének nagy becsét a perek eldöntésére.

A köztudatba átment meggyőződés a sommás perekre nézve érvényes eljárás szükségességéről és értékéről, és az a körülmény, hogy a régi formák figyelembe vétele az egyéb perekben napról-napra nyomasztóbbnak tünt fel, még pedig annál inkább, minthogy a bizonyítékok szabad méltatásának szabálya kiterjesztetett ugyan a rendes perekre is, de éppen az ezekben uralkodó alakosság folytán csak részben tudott utat törni, mindenütt megérlette azt a meggyőződést, hogy a

polgári peres ügyek minden terén egységes, modern, a fennemlített elveken alapuló eljárásnak kell hatályba lépnie.

Ez a reform tehát megfelel az általános szükségnek, mely fogékonytá teszi iránta a szakfőriakat és laikusokat egyaránt.

Az anyag rendezését, az új polgári perrendtartás rendszerét már ezelőtt egy évvel megvilágítottuk és a mostani törvényjavaslat abban különbözik a könyvpiacra megjelent „átdolgozott” tervezettől, hogy a szakfőriak, érdekeltek által és a szaktanácskozásban hangzott sok kívánat figyelembe vétetett. Valamennyit természetesen nem lehetett tekintetbe venni, mert nemcsak a rendszert kellett a belső ellenmondásoktól megóvni, hanem figyelemmel kellett lenni a lehető összhangra is az európai jogfejlődéssel.

Mindamellert sok rendelkezést találunk a javaslatban kereskedők elleni követelésekre nézve a bíróságok helyi illetékességére, a felek képviselői jogára, az ügyvédvállási kényszerre, polgári perekben az ügyvédek állására vonatkozólag, ami mind azt bizonyítja, hogy igazságügyi miniszterünk nem zárkózik el indokolt kívánatok elől.

De amit e törvényjavaslat méltatásánál úgy a jogélet szempontjából különösen nagyra kell becsülni, az azon körülmény, hogy a javaslat egész Európában előkelő jogtudósként tisztelt igazságügyi miniszterünk legsajátabb műve, ki művét ime nemcsak politikai felelősségével, hanem mint szerző is védeni, indokolni, életbeléptetni fogja. Ha megadatott neki a szerencse, hogy a saját munkáját törvényjavaslatképpen terjessze a törvényhozás elé, ne vonja meg tőle a végzet azt a további szerencsét sem, hogy a javaslatból törvény legyen s ezt az igazi „lex Plósz-t” érvényben lenni és működni lássa.

A nemzeti konszolidáció útján. Ha publicistikai kötelesség fölhívni a közfigyelmet minden tényre, amely hazánk politikai, társadalmi, kulturális vagy gazdasági fejlődésére batással van, fokozottabb mérvben járul reánk ez a kötelesség akkor, amidőn oly tényről van szó, amely egész nemzeti életünk nézve döntő jelentőségű. Az országos statisztikai hivatal konstatálta, hogy a múlt évi népszámlálás idején a magyarság, a szorosán vett Magyarországon, vagyis a Drávan inuét, elérte a lakosságnak 51:4 százalékát. A

A „BÁCSKA” tárcája.

A bágyadt fény melegét nem ad.

„Szeretsz?” kérdé félénken a lány
Harmatos úde szép reggelen.
„Szerettek!” mond az ifjú.
„Mért nem nézel hát én reám,
Mit kutat a távolban szemed?”

„Szeretsz?” kérdé reszketve a lány
Ragyogó, napsütötte delem.
„Szerettek!” mond az ifjú.
„Felelj lelkem, beteg vagy talán,
Hogy egy jó szód hiába lesem?”

„Szeretsz?” kérdé zokogva a lány
Sejtelmes, borongós estelen.
„Szerettek!” mond az ifjú.
„Ölelj úgy, ölelj forróbban át...
S ne kínozd... ne öld meg szívemet!”

„Hagyj fel! Ne sirj — könyörög az ifjú —
Nyugodj meg, hisz itt vagyok veled!”
S csak sir, sir tovább a lány:
„Itt vagy, itt... de a lelked másutt...
De szived az, az nincs itt velem!”

Nézd! mint csókolja a napsugár
A virág hervadó levelét
— A mégis reszket, lebul.
— A bágyadt fény melegét nem ad
S szegény megéri, hogy jön — a tél...

Molnár Radich Jolán.

Család és iskola.

— Rácz Soma főgimnáziumi tanár folyó hó 2-án a zombori szabad
Lyceumban tartott előadása. —

Az előadás eszemenete Herbert Spencer tételéből
indult ki, mely szerint a nevelés oly bonyodalmas és

nehéz feladat, hogy a szülőktől csak akkor követelhetjük meg igazán, ha elő is készítjük őket reá. A nevelés elmélete és gyakorlata volna az a tárgy, melyben a nevelésnek és tanításnak tetőznie kell. A leendő apákat és anyákat azonban, fájdalom, még mindig nem tanítják a legszentebb kötelességükre; a szülők meg a maguk emberségéből részint nem képesek, részint rá nem érnek a rájuk bántó nagy feladat követelményeivel megismerkedni. Ez a nevelői készlettség hiánya válik aztán a nevelendő gyermek irányában sok áldatlan következménynek kútfőjévé.

Hogy a gyermek első természetes nevelői, a szülők abban a korban, mikor a gyermek egészen az ő szerető gondjukra, gyöngéd és figyelmes ápolásukra van bízva, hogyan felelnek meg nevelői feladatuknak, a temető-keretek kis keresztjei és a tulságosan lábrakapott cselédi nevelés szivfacsaró bizonyosságai. Éléskamránkat, pénzesszekrényünket gondosan elzárjuk megbízhatatlan cselédeink elől, ellenben legdrágább kincsünket, a gyermeket felügyelet nélkül is ledér cselédek kezére hagyjuk, sokszor csak azért, hogy szórakozásainknak szabadon hódolhassunk.

A nevelés kezdettől fogva minden irányu: testi és szellemi, erkölcsi és értelmi nevelés. A testi nevelés dolgában az orvos, a szellemi nevelés terén a szakpaedagógus vagy a neveléstudomány legyen a szülő legfőbb tanácsadója. Akkor a gyermekszoba nem lesz a legeldugottabb, leghomályosabb, konyhagözös kamra s butorzata sem a kímustrált ócska holmi; akkor dajka, cseléd, szülő helyesen beszél a gyermekkel; nem adnak torz képet neki játékszerűl; ügyet vetnek az akaratképzésre és irányítására: megtanítják a gyermeket engedelmeskedni. Az engedelmes gyermeket példaadással és utmutatással könnyű aztán megszoktatni egyéb érelyekre.

A gyermek növekedésével azonban nő az akarata is. A jó gyermek is egyszerre csak kezd makacsodni. Ekkor jó az aggódo szülő segítségére az iskola s kisegítő paedagógiai zavarából. A tekintély és a szeretet iskoláját: a családot felváltja a nevelés munkájában az igazság és a törvény iskolája: a nyilvános iskola. De nem egészen. A gyermek a tanítás ideje alatt is a nap nagyobbik részét otthon tölti. Az iskola tehát, a mint

egyáltalában nem kezdte, úgy nem is folytatja egyedül a nevelés munkáját s éppen ezért nem is vállalhatja el érte a teljes felelősséget.

Nem, mert a szülői házból sok fogyatkozással, sok helytelen felfogással, sok rossz hajlammal és szokással jó az iskolába. A hiányok még pótolhatók, de a hibákat, ha megrogzódtak, ritkán sikerül kijavítani. Eltűről kellene jól kezdeni a dolgot. A szellemi fejlődés azonban szakadatlan, vissza nem fejlesztető folyamat. Aztán, ha a szülői ház nem áll feladata magaslatán, akkor esetleg az iskola minden fáradsága meddő marad.

A mint a család rászorul az iskolára, mint nevelésének természetes kiegészítőjére, azonképen az iskola sem mondhat le a szülői ház közreműködéséről. Sem internátusok, sem magánnevelő intézetek nem pótolhatják a családi nevelés jótéteményeit. Nagy baj, ha a gyermeknek idegenben kell járni az iskolába, mert a kosztadó gazdák nevelése sokszor vagy semmi, vagy épen romboló hatású. A ki rászorul, az forduljon az intézeti igazgatósághoz tanácsért. Így inkább juthat megbízható helyre a gyermeke.

Az iskolázás ideje alatt a testi nevelés kérdésében a szülői házá marad a vezetés, a szellemi vezetés terén azonban az iskola veszi át. A szülői háznak e tekintetben már csak az ellenőrzés a feladata. A siker érdeke azonban megkívánja, hogy az ellenőrző kötelességének teljesítésében is az iskolával egységes szellemben járjon el. Az élet legfontosabb kérdéseiről az iskolában hallott és tanult elveket nem szabad ósdiaknak vagy együgyűeknek mondani, cáfolgatni, gúnyolni; nem szabad az iskolában hirdett elvekkel ellentéteket láttatni és hallatni a szülői házban. Az ilyen gyermek érdeklődése szétforgácsolódik, a lelke szétdarabolódik, hite és bizalma megrendül, tanuló kedve megcsappan s végül vagy megfásul s összeaszik, vagy könnyelmű, léha ember válik belőle.

A családot és az iskolát közös egységes világlátásnak kell vezérelnie a nevelésben, s hogy ez lehetővé legyen, elő kell mozdítani a két tényezőnek megismerkedését, egymásnak megértését, meggyőződéseik elveik kölcsönös tiszteltését s öhajításaik lehető teljesítését. Erre a feladatra az igazgató volna hivatva, ha az anyagi adminisztráció terheit levonnék válláról. Akkor

magyar faj terjeszkedő képessége és számbeli növekedése mellett tesz fényes tanúbizonyságot az 51:4 százalék. Azt jelenti, hogy a magyar faj immár nemcsak kulturális és gazdasági tekintetben, hanem számbeli is a nemzetiségek fölé kerekedett. Akár a beolvadás, a politikai assimiláció, akár a szaporodási erő okozta ezt az eredményt, mindkét esetben örvendés és nagy reményt keltő reménységgel van dolgunk. Az első esetben arra kell következtetnünk, hogy kulturális és gazdasági fejlődésünk, a magyar faj vonzó ereje, tulajdonosságainak varázsa hódított részünkre sokakat, akik teljes szívvel és lélekkel magyarok akarnak lenni, azoknak vallják magukat és utódaikat teljesen magyaroknak akarják tudni. A másik esetben újabb bizonyítékát látjuk annak, propagatív erő, mely a magyarságnak sajátja s mely azt Europa egyik leghatalmasabb népévé teszi, nem csökkent, sőt annyira megerősödött, hogy immár megszerezte a magyarságnak az abszolút nemzeti többséget. Aki tudja, vagy megfontolja, hogy mily szorosan függ valamely faj jövője a teljes mértékben tudja értékelni ezt a fényes eredményt, különösen a magyar faj jövője és nemzeti konszolidációk szempontjából. Sokszor és érvek kíséretében hirdették nálunk oly férfiak, akiket hazánk jövője, az egységes magyar nemzeti állam konszolidációjának nagy eszméje lelkesített, hogy a nemzeti és állami egységünk csak úgy kerülheti el a jövő minden veszélyeit és megpróbáltatásait, ha fajunk terjeszkedő képességét megtartva és asszimiláló erejét hatékonyan érvényesítve, elég erős lesz mindazoknak a pozícióknak elfoglalására, melyekre állami és nemzeti egységünk érdekében szükségünk van. Ez az 51:4 százalék, amelyet hivatalos adatok konstataálnak, azt jelenti, hogy a magyar állam nemzeti jellegének nemcsak fenntartására, hanem végleges biztosítására nyílik a legbiztosabb kilátás. A céltudatos nemzeti politika feladata, most már mindazokkal az eszközökkel, melyek az asszimiláló és szaporodó képességgel növelni képesek, oda hatni, hogy a magyarság számbeli többsége örök időkre biztosított legyen. A mint a mostani kormányunk mindhatalmasabban kibontakozó erőteljes nemzeti politikája ezen a téren is érvényesülni fog — s kétségtelen tények bizonyítják, hogy céltudatosan törekszik is erre, — a magyarság terjeszkedése fokozatosan kisérni fogja ezt a politikát s lépésről lépésre, szinte matematikai bizonyossággal közelebb visz ahhoz az ideálhoz, mely érzésében, gondolkodásában és nyelvében egységes magyar nemzeti államot él mindnyájunk lelkében.

Kereskedelmi és iparkamarai ülés.

A szegedi kereskedelmi és iparkamara január 28-án tartotta meg havi teljes ülését Szarvady Lajos elnöke alatt. Az ülés tárgyairól a következő tudósítást vesszük:

Az elnökség mindenekelőtt jelentést tett arról, hogy a kamarának főnállása óta buzgó tisztviselője: Bakay Nándor másodtitkár hosszas betegség után, január 23-án elhunyt. Az elnökség erről külön gyászlapon értesítette a kereskedelmi miniszteriumot, a testvér kamarákat és a kerületi ipartestületeit, az elhunyt tisztviselő ravatalára koszorút helyezett és a kamara testületileg részt vett másodtitkára végtisztességén. A kamara egyhangulag elfogadta az elnökség javaslatát, hogy a jegyzőkönyvben kifejezés adassék a kegyeletnek a másodtitkár elhunytától főlött és hogy ez a gyászoló családdal közöltessék.

Megállapította aztán a teljes ülés a másodtitkár kiskoron arvajának nevelési illetményét és határozott a megfűszertett állásra a pályázat kiírásáról. A kamara úgy döntött, hogy a titkár helyettesítése esetén az egész kamara ügyviteli vezetésére hivatott, de rendszer munkakörében és kötelességszerűleg törvény-magyarzatokkal, jogi és egyéb véleményezésekkel is foglalkozó másodtitkár állását vagy a köztisztviselők minősítéséről szóló 1883. évi I. törvény cikk 3. §-ában meghatározott képesítéshez köti, vagy ahoz, hogy e helyett, illetőleg ennek

érinthetné a szülőkkel és helyettesekkel, levelezhetné velük a szaktanárok s osztályfők segítségével kimerítő, élettel teljes rajzát adhatná a fiúknak tehetségük, szorgalmuk, az egyes tárgyak iránt tanúsított érdeklődésük vagy közömböségük tekintetében. Ez érintkezésekből fakadna aztán a kölcsönös megismerés és megbecsülés s elenyésztené a féltreértést és a bizalmatlanságot; részletesen és alaposan megbeszélné a teendőket s megállapodásra jutnának a gyermek egyéniségének leginkább megfelelő, tehetségéhez és szorgalmához, testi és lelki erejéhez mérten legjobb, legalkalmasabb s — a mi fő — egységes nevelési eljárásra nézve. Így létre hozná a gyermek lelkének kívánatos egységét s egységesen fejlesztett lelkének nyugalomát, zavartalan összhangját.

Ha a két tényező: a család és iskola egységes szellemben megállapított egységes alapelvek szerint egységes eljárás módokkal támogatja egymást közös munkájában, akkor nemcsak a gyermek jövőjének veti meg a biztos alapját, hanem a hazáéknak is, mert a nemzetek jövőjének sorsát nem többé a nyers erő, hanem a valódi műveltség hatalma fogja eldönteni.

Szomorú a mező...

Szomorú a mező,
Köd borong a tájon,
Hervadás, enyészet
Az egész határon;
Szomorú a mező,
Oly sápadt, oly sárga...
— Soha nem is volt tán
Illatos virága.

Hej az én lelkemben
S'incsenek virágok,
Bús életem útján
Szomorúan járok;
Szomorúan járok,
Könnyem peregek...
— Nem is igaz tán, hogy
Valaha szerettek!...

Berold Gyula Béla.

kiegészítéskép a pályázó valamely magyar kereskedelmi és iparkamaránál titkár-helyettesi vagy fogalmazói szolgálatban legalább két évet töltött legyen és erről megfelelő működési bizonyítványt mutasson be. Elfogadhatja azonban a kamara, a jelölt bizottság javaslatára, képesítésül azt is, ha a pályázó a kereskedelmi és ipari illetőleg nemzetgazdasági szakirodalom terén elősmert, értékes műveket alkotott.

Tudomásul vette a kamara, hogy Weinhut Adolf szabadkai sapka, csákó és kalapkellék-gyáros ipartelepének a kormány hat esztendő tartamára az állami kedvezményeket engedélyezte.

Figyelmébe ajánlotta a kereskedelemügyi miniszter a kamarának egy Schulhof Károly szegedi nyomdász kiadásában megjelent értékes munkát, Roscher „Az ipar és kereskedelem története és elmélete” című művének magyar fordítását.

Kulinyi Zsigmond titkár a kamarai iroda december havi és 1901. évi tevékenységéről tett jelentést és tudomására hozta a teljes ülésnek, hogy január 4-én egy Szegedre tervezett gyár létesítése ügyében tartott tanácskozáson vett részt a kereskedelemügyi miniszteriumban.

Azonkép tudomására hozta a kamarának, hogy az országos központi hitelezőtestület elhatározta a szegedi és hajai agyagiparosok raktárszövetkezetének létesítését és az alakuló gyűléseket Szegeden február 22-re, Baján február 23-ra kéri összehívni.

Bauer Gyula hmvásárhelyi kamarai titkár megalkot indítványt adott be, hogy a kamara intézzen fölterjesztést a kereskedelemügyi miniszter urhoz, az ipar-kereskedelem és mezőgazdaság közös védelmét kérve a jutagvárak kartellje ellen és megkeresse e fölterjesztés pártolására az összes társ kamarákat.

A kamara ily értelemben határozott. Tárgyalta a kamara az ipari minták oltalmáról szóló törvényjavaslat-tervezetet és annak oly értelemben való átálgozását véleményezi, hogy az igazi minták ezentúl is a kamaráknál legyenek letehetőek, mivel itt épp úgy, mint a védjegy lajstromozásnál az eddigi decentralizált rendszer fenntartása kívánatos.

Ellenző véleményt fogadott el a teljes ülés az egyháziszer kereskedők és egy arany ezüst paszomaut-gyáros folyamadásairól, melyekben a megrendelés gyűjtési tilalom alól a maguk részére kivételt kérnek.

A hitelező és adós közötti kiegyezéseket közvetítő ügynökökre vonatkozó leiratról a kamara oly jelentést tesz a miniszternek, hogy ezen foglalkozás iparszerű gyakorlása általában tilalom alá helyezendő, mert erkölcsileg indokolhatatlan, hogy az ilyen foglalkozás üzésére igazolvány, vagy engedély adassék.

Elhatározta a kamara az iparosztály javaslata alapján, hogy ez év őszén kerületi tanonc és segédmunkakiállítását kíván rendezni és ezzel kapcsolatosan a kerületi ipartestületeinek értekezletét tartja meg. Az ügy előkészítésére a kamara állandó kiállítási bizottsága kérésre föl.

A Nagyvárad és Szeged közötti vasúti vonatösszeköttetések javításáért tett fölterjesztésre a miniszter értesíti a kamarát, hogy a jövő nyári menetrendnél tervbe veszi két vonatként a békés-csabai hosszúságú tartózkodási idő csökkentése által való lehető javítását, amely alkalommal arra is gondot fordít, hogy a vonatok csatlakozásai Nagyváradon és Szegeden kedvezőbbékké tészenek.

A kamara tudomásul vette a leiratot. Azonkép tudomásul vette a teljes ülés, hogy a kamara által kért hmvásárhely-orosházi távbeszélő összeköttetést már ez évre tervbe vette ugyan, de ezt a rendelkezésére bocsátott hitel megszorítása miatt 1903-ra kellett halasztania.

Végül tudomásul vette a kamara Hegedűs miniszter leiratát, mely szerint a szegedi kamara fölterjesztése folytán a nyári menetrendben intézkedik, hogy a budapest-orsovai és a budapest-zimonyi gyorsvonatok a szeged-rókusi vonalon összeköttesse.

Tudomásul vette a teljes ülés, hogy a közös hadsereg 1902. évi börtönű szűkségeiből a kerület egy állandó és négy alkalmi szövetkezte összesen 50970 korona értékű cikkek szállítására kaptak megbízást.

Elfogadta a teljes ülés az iparosztály azon javaslatát, hogy a kereskedelemügyi miniszter kérdésére véleményezze a kamara a szállodai, vendéglői és kávéházi ipar egységes képesítéshez kötését.

Jelentést tett az elnökség a Szabadkán és Baján most tartott cipész és szabó ipari tanfolyamokról és egyhangulag elfogadott javaslatot tett, hogy kerje a kamara a minisztertől Hmvásárhelyen és Újvidéken cipész és fűrészház-szabászati, Szegeden nőruha-szabászati tanfolyamok engedélyezését.

Intézkedett a teljes ülés, hogy a kamara ez évre beszoáltassa a szegedi állami fa- és fémipari szakiskola főntartási költségeihez megazavazott 4200 korona hozzájárulást, továbbá segélytől megszavazott a teljes ülés a szabadkai iparosok segédek szaktanfolyamára 200 koronát, az ó kanizsai tanfolyamra 100 koronát.

H i r e k .

Személyi hir. Latinovits Pál főispán a hétfői reggeli vonattal városunkba érkezett és szombatig városunkban fog tartózkodni.

Kinevezés. A helygymnázium vezetésével megbízott miniszterelnök az újonnan rendszeresített apatini kir. anyakönyvesi helyettesi állásra Szalay Zsigmond apatini segédjegyzőt nevezte ki.

Áthelyezés. A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter Teleyk Ádám galgóczi állami polgári iskolai rendes tanítót jelenlegi minőségében az újvidéki állami polgári iskolához áthelyezte.

A bácsmezei gazdákhöz. A „Bácsmezei” című hírlap legutóbbi száma élen egy, Latinovits Pál által a gazdasági egyesület tagjaihoz intézett felhívást közöl. A „Zombor és Vidéke” ezen közleményre vonatkozólag szintén legutóbbi számában a következőket írja: „Latinovits Pál főispánunk a bácsmezei gazdasági egyesület nagyjérdemű elnöke a „Bácsmezei” című lap január 31-iki számában lelkes felhívást intéz gazdatisárisához. — Felreértések elkerülése céljából megjegyeztük, hogy Latinovits Pál ur, mint a gazdasági egyesület elnöke ezen felhívást még az 1900-iki évben bocsátotta közre és azt lapunk a „Bácska” 1900. évi szeptember hó 14-én megjelent 71. számában már szó szerint közölte.

A zombori „Iparoskör” a főispánnál.

A zombori iparoskör folyó évi január 5-én tartott közgyűlésén Latinovits Pál főispánt egyhangú lelkesedéssel díszelnökéül választotta meg. Erre a választásra vonatkozó díszokmányt az iparoskör küldöttsége tegnap, hétfőn délelőtt nyújtotta át Latinovits Pál főispánnak. A küldöttséget dr. Donozlovits Vilmos az iparoskör díszelnöke vezette és tagjai a következők voltak: Zsulevits Ernő, díszelnök. Steiner Lajos, alelnök. Mero Ignác, igazgató. Cselyuska Márton, jegyző. Makra György, pénztáros. Angyal János, Draxler Lajos, Hermann József, Knippl János, Novák Gyula, Szalay Ferenc, Schuur Lajos, Sztrilich István, Rell János, Varga István, Zsuffa György, választmányi tagok. A főispáni fogadóteremben a küldöttség előtt Latinovits Pál főispán megjelenvén, a küldöttség lelkes éljenzéssel üdvözölte. Sorukból előállt dr. Donozlovits Vilmos és előadja, hogy a zombori iparoskör, mely a város iparosainak társas gyűlékezési helye, ez évi rendes közgyűlésén Latinovits Pál főispánt a kör díszelnökévé egyhangú lelkesedéssel megválasztotta. Neki jutott a kedves feladat, hogy erre vonatkozólag kiállított oklevelet a főispán urnak a kör nevében és megbízásából átnyújtsa. Kijelentette, hogy ez a választás az iparoskör tagjainak osztatlan tiszteletének, nagyrabecsülésének és ragaszkodásának szerény külső jele. Elénk emlékezetében van még a zombori iparosoknak a főispán ur székfoglalójában tett azon kijelentése, hogy ahol nincs ipar, nincs kereskedelem, nincs jólét, nincs boldogság. Kéri a főispán kegyes támogatását, az iparosok érdekeinek előmozdítását, bajaiknak orvoslását és kéri a Mindenható, hogy a főispánt a vármegye és városunk boldogítására árasssa el szent áldásaival. Az elmondott beszéd után Latinovits Pál főispán válaszában meghatva mondott köszönetet a zombori iparoskör bizalmának és szeretetének ezen szép megnyilvánulásáért és kijelentette, hogy amint azt székfoglaló beszédében is mondotta, szíven hordja a zombori iparoság ügyét, annál is inkább, mert meg van győződve, hogy a zombori iparosok hazafias munkájukkal nagyban hozzájárulnak a vármegye jólétének emeléséhez és boldogulásához. Isemri azon akadályokat, melyek a zombori iparfejlődés útjában állnak és azt gátolják és minden erejével azon lesz, hogy ezen gátló okok megszüntjenek. Tudja, hogy nehéz feladatra vállalkozik, de ő nem olyan, aki a nehézségektől visszariadna és azon lesz, hogy a zombori ipar fellendüljön. Még egyszer köszöni az iparoskör ezen bizalmát és a küldöttség tagjait arra kéri, hogy üdvözlétét küldőiknek adják át. A beszéd után, melyet a küldöttség tagjaival lelkes éljenzéssel kísérték, a főispán a küldöttség tagjaival kezefogott s ezzel a tiszteletes veget ért. — A díszokmány szövege a következő: „A zombori iparoskör tudtára adja mindenkinek, akit illet, hogy 1902. évi január hó 5-én megtartott közgyűlésünkön méltóságos borsódi és katymári Latinovits Pál Bács-Bodrogh vármegye és Zombor sz. kir. város főispánját egyetlenné díszelnökéül nagy lelkesedéssel egyhangúlag megválasztottuk, őt az egyesület tagjainak jogjaiban megerősítjük és dísztagjaink sorába beigtatjuk, melynek hiteltől jelen okmányt kiállítottuk, pecsétünk és név-aláírásunkkal elláttuk. Kelt Zomborban, az 1902. évi január hó 5-én tartott közgyűlés határozatából.”

Schweidel vértanu emlékezete. Március hó tizenötödike nemzeti szünet napokese; a magyar haza nagy nemzeti ünnepe. Mindinkább átgymja a köztudatba, hogy a márciusi nagy nap ünneplésével szabadság szeretetünkről teszünk fényes tanúságot. Városunk hazafias közönsége mindig nagy lelkesedéssel ünnepelte meg ezt a napot, mely a dicsőség aranyszínével tüdőkök felénk a multból. Nem is lehet az másként, mert voltaképpen nem más nekünk a márciusi nap emléke, mint egy hatalmas drágakő, mennél többször foglalkozunk vele, mennél jobban ünnepejlük: sugárzása nő, mint a gyémánté és értékben emelkedik. A zombori március tizenötödikét rendező nagybizottság, élén annak derek lelkes elnökével, Vértasi Károlylyal, már megállapította a fényes nemzeti ünnepprogramját. Elismerés illeti a rendező nagybizottságot, hogy már előre intézkedett — a mi biztosítja az ünneplés sikerét. A megállapított programhoz egy indítványunk van. Ezen hazafias ünnepprogram keretében meg kellene ünnepegni Schweidel József városunk szülötte, az aradi vértanu dicsőséges emlékezetét. Schweidel József, városunk szülötte is a nagy időkben azon hű hazafiai sorában volt, kik harcoltak, hogy a hazát megtartsák, főlzabaddítsák, mindenüket fölaldozták a honért, életükkel és halálukkal áldoztak, hogy a magyar nemzetnek jövőt szerezzenek. Schweidel is a nemzeti szabadság vértanuja volt. A nemzeti boldogság fenséges céljaiért küzdött és önzetlen hazafiszeretetét vértanúságával szentelte meg. Az idei márciusi ünnepprogramjában adjunk egy kis helyet a vértanu dicső emlékének. Ezen örök elvülhetetlen dicsőségnek gyújtunk fel a szabadság ünneppén kegyeletes emlékeztünk lobogó fákláját. Ennek a bálás, hazafias kegyeletnek legalább egy sugara szálljon szülővárosából, hol a vértanu bölcsője ringott az aradi Golgotha gyászos síkjára. Többek megbízásából: Trischler Károly, mint a vármegye történelmi-társulat m. titkára.

Család és iskola. A zombori szabad lyceum előadásainak sorozatában vasárnap délután Rácz Soma, a zombori állami főgimnázium kiittó tanára, a gyermeknevelés két fontos faktoráról: a családról és iskoláról tartott nagyérdemű előadást. A tudós tanár, kinek magasztos hivatása a gyermeknevelés, az életből és tapasztalatának gazdag kincsészházából vett szakszerű adatokkal mutatta ki az iskolai és családi nevelés fény- és árnyoldalait. Ezen fontos, életbevágó kérdéssről tartott előadást a nagyszámú intelligens közönség nagy figyelemmel és érdeklődéssel hallgatta és az előadás befejezésével lelkes éljenzéssel és tapsviharral honorálta Rácz Soma előadót. Előadásának főbb vonásait lapunk mai tárcájában közöljük és felhívjuk reá a szülők figyelmét.

Az iparos dalárda farsangi estélye. A mi derek iparosaink dalosai, az iparos dalárda is elbucszatja farsangi mulatsággal Karneval herceget. De az a bucsu nem lesz fájo, hanem ellenkezőleg bohókás, vidám, kedverítő. Aki igazi farsangi mulatózást akar, menjen el szombaton este a Szemes féle „két fekete ló” vendéglőbe, lesz ott olyan vidám multság és farsangi mókázás, hogy még a nagybőjtben is szivesen emlegeti. A buzgó rendezőség mindent elkötvet a szép siker érdekében, amit ez a derek egyesület, a szó szoros értelmében teljesen meg is érdemel.

Bács

nagyarányu vármegyei ar és melynek szabadabbra elegend teendő ügyben a legnizsteri tanács nézve, hogy gyorsasága é Erre fontos a rozatok a n niszterium el

Eskü

fiatal, derek seget Vértasi zombori ügybajos leányadta össze és tézett az ifjú részéről Stucz Mezey Imre szánu előkelő örömapa Vét össze, hol a ben ünnepele par a delutan dopság legye

Az Ex

export-malom fejlődő vállalat gyűlést Ké elnökletével szedte egy gyt eleteről és va A vállalatnak fizetve és un 100,000 kor 31,000 korot dotalására for az elsőbbségi törlesztve kézfőzrészvényben. Megemít métermászra pontja 300 me 500 méterma alkalmából kö között és 200 üzleti eredmén rásat s külföld tanácsos, kiva

Maxim

versenye. Maximovits A goraművésznő ur közreműkő rnar hó 5-én nagytermében ez: Andant movits A. Me vits Ivánka paraprásé Játssa Maxim Konyovits vá részben ka kitűnőbb zen gyöngyszemét városunk kö tással kerül meri ugy Ma asszony kiva versenyük ne hogy a művés nagytermét. Gozdu Elel alkalomra La cert zongoraj sére bocsátan

Dal-

dalárda, várt hagyományho rendez. Ezen kedden a po a következő az ördögöt István vigszé Az ördög el Aladár „Rom retével. A m szetes, hogy férfikarának éneki majd S hogy meg Gruda Pál, a cimen maga Marschall Bé a jökdy má mikus tanita mód szerintú dának minde a farsang bo a farsang b ségünk — u vigan lépjen órákor kezd reskedésében egy első sze

Gazd

mezei gazd gazdasági el és tárgya a k tan és talaj Lajos. — Fe gazdasági es — Február ezeknek ok Molnar Ferenc nyentermelés 9-én: Szarv Tavassy La baromfitenyés hó 23-án: A Ferenc.

annál. tartott lelkeses- asztásra tegnap, pánnak. aroskőr Zsulye- Ignác, György, Jozsef, Schaur Zsuffa remben eleven. el előliti zombori gyüleke- vits Pál el meg- gy erre a kör e, hogy etenek, külső arosok- lentése, s jölet, asat, az voslasat egye es val. Az aszában aroskőr ulasáért zédében gyét, zombori ulnak e Ismeri és utja- el azon a, hogy aki a zombori aroskőr ri, melyet főispán sztelges zó: „A kit illet, özgyüle- vits Pál főispán- gyabangu- melynek és nev- 902. évi Marcius magyar y a köz- szabad- Városunk ünnepele- nt tündö- nt, mert emléke, foglalko- zása nő, zombori en annak megalla- ját. Elis- nar előre kerét. A van. Ezen ünnepelei vértanu sunk szil- sorában főlzaba tükkel és nek jövöt vertanuja fűdött és elte meg- fjunk egy örök ele- sag finne- at. Ennek gara száll- ringott az bizasabol: ni tarsulat ad lyceum az Soma, gyermek- iskoláról kinek ma- és tapaszt- adatokkal -artott elő- agy figye- lalt Racz apunk mai figyelmét.

telje. A la is elbu- get. De az bohókás, ozást akar, feketé lo- és farsangi n emlegeti. siker érde- zoros érte-

Bácsvármegye régi árvaügye. Az a nagyarányú akció, melyet Latinovits Pál főispán a régi vármegyei árvaügyek rendezése érdekében megindított és melynek sikeres befejezése után sok község fog szabadabban fellélekezni, — állandóan balad előre — eleget teendő egy régi közóhajnak. Főispánunk ezen ügyben a legutóbbi napokban is konferált Kaffka miniszteri tanácsos ural, a ki készséggel ígéretet tett arra nézve, hogy a miniszterium is az ügyek lebonyolításának gyorsasága érdekében segítségére lesz a vármegyének. Erre fontos alkalom lesz akkor, ha a vármegyei határozatok a netán beadandó felebbezések folytán a miniszterium elé kerülnek.

Esküvő. Dr. Fratricsevits István az újvidéki járás fiatal, derék szolgabírája szombaton esküdtött örök hűséget Vértesi Stefánia kisasszonynak, Vértesi Károly zombori ügyvéd, a kitértő író és neje Reitter Aranka bájos leányának. Az ifjú párt Fejér Gyula apát-plebános adta össze és az egyházi áldás után szép beszédet intézett az ifjú párhoz. Násznapok voltak a menyasszony részéről Stucz Béla gyógyszerész, a vőlegény részéről Mezey Imre szolgabíró. A díszes nászmenetet nagyszámú előkelő közönség nézte végig. A násznap az örömapa Vértesi Károly vendégszerető uri házában gyűlt össze, hol a pompás fehér asztalnál lelkes felköszöntökben ünnepelelték az örömszüllőket és az ifjú párt. Az ifjú pár a delutáni vonattal Újvidékre utazott. Öröm és boldogság legyen az ifjú pár osztályrésze.

Az Export-malom közgyűlése. A zombori export-malom, városunk ezen mindjobban erősödő és fejlődő vállalata e hó másodikán tartotta rendes közgyűlést Koczár Zsigmond kir. tanácsos, közjegyző elnöklésével. Koczár Zsigmond elnöki jelentése és beszéde egy gondos tanulmány volt, a vállalat egész üzleti életéről és valóban örvendetes eredményeket konstatal. A vállalatnak az 1897. évi vesztesége teljesen ki van fizetve és nemcsak a részvénytőke intakt, hanem már 100,000 koronányi tartalékalap is gyűlt össze. Az idei 31,000 koronányi nyereség az elsőbbéig kötvények dotálására fordított. Remelhetőleg az idei év folyamán az elsőbbéig kötvények kibocsátásából származó teher törlesztve lesz teljesen, úgy, hogy 1903. évben már a törzsrésztvények is részestülni fognak megfelelő osztalékban. Megemlíti az elnöki jelentés, hogy az idén 131,000 métermáza volt az előliti mennyiség s míg azelőtt naponta 300 métermázát örölt a malom, most már naponta 500 métermázát örölt. Az export-malom a közgyűlés alkalmából 10 métermáza lisztet osztott ki a szegények között és 200 koronát adott az új templomra. A kiváló üzleti eredmény dicsei az igazgatóság körültekintő eljárását s különösen érdeme Falcione Gusztav kereskedelmi tanácsos, kiváló szakférfi odaadó közreműködésének.

Maximovits A. zongoraművész nő hangversenye. Lapunk mult számában már közöltük, hogy Maximovits A. urnó, a budai zeneakadémia tanára, zongoraművész, Konyovits Ivánka k. a. és Gozsdu Elek ur közreműködésével népszerű hangversenyt rendez február hó 5-én este fél 8 órakor a „Vadászkürt“ szálló nagytermében. A művészi hangverseny pompás műsora ez: Andante con variazione, Schubertől. Játssza Maximovits A. Mendelssohn Concert, I. rész. Játssza Konyovits Ivánka. Felolvasás. Tartja Gozsdu Elek. Concert paraphrase über die Operette Fledermaus, Schüttöl. Játssza Maximovits A. Sonate F dur, Griegtől. Játssza Konyovits Ivánka és Maximovits A. Ezen, legnagyobb részében klasszikus művészi hangverseny műsora a legkittübb zenei világhírű műveit öleli fel. Valóságos gyöngyszemei ezek a klasszikus muzsikanak és most városunk közönsége által már ismert művészi precizitással kerülnek előadásra. Városunk közönsége már ismeri ugy Maximovits A. urnó és Konyovits Ivánka kisasszony kiváló, magas nivóju művészetét és így hangversenyük nem szorul külön dicséretre és azért hisszük, hogy a művészi estélyen zsufolásig megtölti a Vadászkürt nagytermét. A műsor egyik kiváló pontját fogja képezni Gozsdu Elek, a kitértő író előadása: Egy találkozás. Ez alkalomra Lallosevits Jakab ur kitértő Bösendorfer koncert zongoráját volt szives a művésznőknek rendelkezésére bocsátani.

Dal- és táncestély. A zombori kaszinó egyleti dalárda, városunk ezen előkelő kultur egyesülete, a hagyományhoz híven, ezen farsangban is bohócestélyt rendez. Ezen dal és táncestélynek, mely hushagyó kedden a polgári kaszinó egylet termében fog lezajlani, a következő pompás műsorozata van: „Ha megfogom az ördögöt.“ „Nyolean vannak a mi ludaink.“ Bartulus István vígszép dalai vezetik be a farsangi mulatságot. Az ördög elfogása után egy költői jelenet jön, Türr Aladár „Románcot“ énekel Marschal Béla zongorakíséretével. A műsor ezen két pontja után nagyon természetesen, hogy nemcsak a közönségnek, hanem a dalárda férfiarának is már jó kedve lesz és ennek jeleül el-éneklí majd nagy vídaman a „Kaszinó“ ban című dalt. S hogy megkíméljék az újságit az estély referadájától, Gruda Pál, a ki ezt ellselte, „Mit is ir az a huncut újság?“ címen maga fog referálni, de mitután ez nehéz dolog, Marschal Béla segít neki — zongorával. Végül, mikor a jökédv már tetőpontját éri, egy kis pedagógiai komikus tanítás lesz. Dr. Benkő István az ó-egyptomi mód szerinti népoktatást fogja bemutatni. — A dalárda-nak minden estélye magas művészi nivón áll s most a farsang bohóságában bohócestélyével hozzájárul, hogy a farsang határan, hánvázó szerda előtt a mi közönségünk — mely bizonyára nagy számban lesz ott — vigan lépjen át a nagy bójtbe. — A multság este 8 órakor kezdődik. Belépőjegyek Sztrlich Zsigmond kereskedésében előre is váltathatók. Pártoló tagok a tagsági jegy első szelvényével léphetnek be.

Gazdasági előadások Bezdánban. A vármegyei gazdasági egyesület Bezdán községében népies gazdasági előadásokat rendez. Az előadások sorrendje és tárgya a következő: 1902. évi február hó 9-én: Üzemat és talajjavítás trágyázás útján. Előadó: Tavassy Lajos. — Február hó 16-án: A tagosításról és a mezőgazdasági eseled és munkásság. Előadó: Bosnyák János. — Február hó 23-án: A műtrágya fajok bemutatása és ezeknek okszerű alkalmazása a gazdaságban. Előadó: Molnár Ferenc. — Március hó 2-án: Telkesítés és növénytermelés. Előadó: Tavassy Lajos. — Március hó 9-én: Szarvasmarhatenyésztés és tejgazdaság. Előadó: Tavassy Lajos. — Március hó 16-án: Ló-, sertés-, baromfitenyésztés. Előadó: Tavassy Lajos. — Március hó 23-án: A gazdasági szövetkezetek. Előadó: Molnár Ferenc.

Az apatini fősolgabíróóság. Az apatini járásban, számítva arra az eshetőségre, hogy a járás érdemes fősolgabírája Deák Zsigmond már a legközelebbi időben nyugalomba vonul, mozgalom indult meg az állás betöltése iránt. A hangulatozt tolmácsolandó, egy küldöttség járt tegnap bétfön Latinovits Pál főispánnal Falcione Lajos vezetésével. A küldöttség tagjai voltak: Fernbach Károly, Szauerborn Károly, Fernbach Bálint, Gráber Ferenc. A küldöttség szónoka arra kérte a főispán urat, hogy ezen állás elnyerésénél Vujevits Lajos központi fősolgabírót legyen kegyes támogatni, mert aki erélyenél, szakavatottságánál és minden irányu függetlenségénél fogva alkalmas arra, hogy e járás élén, annak nehéz ügyeit szigoru igazságossággal megoldja. Latinovits Pál főispán válaszában kijelentette, hogy ő maga is olyan egyént kíván a járás élére s megígérte, hogy a küldöttségnek a köztgy érdekeiből fakadt kívánságát, a törvény korlátain belül, respektálni és támogatni fogja.

Gyászhir. Lapunk zártokor vesszük a szomorú gyászhit, hogy gliherwieseni báró Bibra Frigyesné Kosztics Anna urasszony tegnap este 11 órakor életének 60. évében elhunyt. A megboldogult urasszony hitvese báró Bibra Frigyes ny. m. kir. honvédezedesnek. Michailovits Kornél országgyűlési képviselő édes anyját, dr. Zakó István országgyűlési képviselő anyósát gyászolja az elhunytban. A nemeslelkű urasszony elhunytának híre városunkban általános mély részvétet keltett.

A zsanicsi takarékpénztár. Közép és felső Bácska ezen virágzó penzintezete e hó 17-én tartja huszonnyolcadik évi rendes közgyűlést. A mult évi tiszta nyereséme 21845 korona. A közgyűlés egyik fontos tárgyat fogja képezni az intézeti tisztviselők és szolgák részére alapítandó nyugdíjalap és szabályzat, a mi az intézetnek újabb izmosodását jelenti.

Gyászhir. Mély megilletődéssel vettük a szomorú gyászhit, hogy Michels Gyula újvidéki gyógyszerész, ki évekkkel ezelőtt városunk derék, előkelő polgára volt, Újvidéken mult hó 31-ik napján, félkora deleben 44 éves korában meghalt. A gyászbir városunkban is általános mély igaz részvétet keltett és a polgári kaszinó, melynek az elhunyt alapító tagja volt, a gyász jeleül kitűzte a fekete lobogót. A megboldogultban Michels János városunk előkelő, köztisztviselőben álló polgára szerezett öccsét, id. Heindlhofer Robert pedig vejét gyászolja. Korai halála Újvidéken, mely város törvényhatósági bizottságának virilis tagja volt, mélyen megrendítőleg hatott mindazokra, kik az elhunytban a társadalom kedves, rokonszenves tagját tisztelték, becstültek és szerették. Halálát melyen gyászoló neje és gyermekei kívül a rokonság nagyszámú tagjai, valamint vármegye és városzerte nagyszámú barátai és tisztelői fájlalják. Temetése vasárnap delután nagy részvét mellett folyt le. Aldott legyen emléke! — Elhunytáról a gyászoló család a következő jelentést adta ki: Özv. Michels Gyuláné szül. Heindlhofer Emma ugy a maga mint az alulirt gyermekek és számos rokonság nevében is bánattól lesújtott szívvel tudatja szeretett felejtethen férjének, a jó atyának Michels Gyulának f. hó 31-én déli 12 órakor életének 44-ik, boldog házasságának 18-ik évében hosszas betegség után az Urban történt gyászot elhunytat. A drága halottának földi maradványai február hó 2-án, azaz vasárnap d. u. fél 4 órakor fognak a róm. kath. vallás szertartása szerint beszenteltetni és a helybeli családí sirboltban örök nyugalomra tétetni. Az engesztelő szentmise-áldozat február hó 3-án reggel fél 8 órakor lesz a plébániatemplomban megtartva. Újvidék, 1902. évi január hó 31-én. Béke hánvaira! Özv. Michels Gyuláné, neje. Michels Sarolta, Michels Emma, Michels Erzsébet, Michels Gyula, gyermekei. Özv. Michels Jánosné, anyja. Heindlhofer Robert és neje, mint ipa és napa. Michels János és neje, Michels Károly és neje, Michels Imre és neje, felső-óri Nagy Akosné és férje, Heiszler Ferenc és neje, Mohácsy Pál és neje, Heindlhofer Robert, mint testvérek, sógorok és sógorok.

Esküdtőzéki főtargyalás. A zombori kir. törvényszék, mint esküdtőbírósnál folyó évi február hó 13-án esküdtőbírósnál főtargyalás lesz szándékos emberölés büntetésének kísérletével terhelt Dörner Nándor zombori lakos, kereskedő segéd elleni büntelgyben. A vad tényálladéka a következő: Dörner Nándor, egy könnyelmű fiatalember hoz vagonot örökölt az apjától, de ennek csakhamar a nyakára lagott. Pénz és kereset nélkül kóborolt egy ideig a városban, míg végre az a gonosz gondolata támadt, hogy neki még apai örökség jár. Egy szép napon fölkereskedett és elment édesanyja házába, gorbomban követte még bátralekos, allitlagos apai jussát. Anyjának és nővéreinek tagadó feleletére hirtelen revolvert rantott elő és anyjára és nővérei lövöldözött. Szerencsére a lövések az ijedségen kívül egyéb bajt nem okoztak. A merénylő fiut letartoztatták és a megéjtett vizsgalat után most lesz az esküdtőzéki főtargyalás.

Zittl Robert. A kalocsai főképtalan alt. siratta el nagy prépostját, az emberi legmagasabb életkor végehez ért Hopf Janost mult hó 26-án, már egy fiatalabb tagjának, Zittl Robert prépost-kanonoknak és Kalocsa város plébánosának varatlan elhunytá ujtotta meg és fokozta a gyászt, mert a káptalannak ez a pártalan munkássága tagja nem csupán a paptarsi sziveknek okozott fájdalmat korai elmulásával, hanem mindazoknak, kik az egyházi férfiakban a tudomány odaadó művelését, a népnek szeretetét, a nevelés és oktatás-ügyének buzgó apolását megbecsülik. A megboldogult, ki Apatinban 1844. évi február hó 24-én született, disze volt a kalocsai theologiai tanári széknek, melyben öt évig tanított, a temerini plébániának, hol tizennyolc évig működött, a kalocsai tanítóképzőnek, hol 6 évig igazgató volt és a kalocsai plébániának, hol 7 év óta működött és végül így vált diszere a kalocsai káptalannak, mely benne egyik legtanultabb és nehezen pótolható tagját veszíti. Ritka nemzetlensége, papi lemondása és példás szegénysége nemcsak Kalocsán, hanem régi működési helyén is vármegyénk minden köreiben áldott emléket biztosított neki. A temetése nagy részvét mellett ment végbe és elhunytáról ugy a főképtalan, mint a tanítóképző intézet gyászjelentést adtak ki.

Kaliko estély Hódásághon. A sok közül az egyik már a kaliko estély előtt való estén csak ugy abogyan otthon volt, kis perkál ruhában, galleroeskát a nyakba, egy kis kendőt a göndör fűrtökre akasztva csak egy pillanatra átszalad a másikhoz: „Te tudod-e már hany kaliko ruhát vettek és hany kaliko mellény készült már?“ „Istenkém, Istenkém, de hát közelebb lakol az „otthon“ elnökújéhez, talán jobban tudod.“

— Ezt a kisebbik: a szöke mondta a másiknak — a barnának. A barna: „ha itt ezen a kis számlonyon meg- esküszöl, hogy senkinek sem mondom meg, megsumog neked, hogy aki szereti az „otthonistákat“ az vett; de jaj Máriám, hogy esik az eső.“ A szöke: „ne busulj, te is tudod, hogy szombat anélkül el nem mulik, hogy nap ne süssön. De hallo! az „otthon“-ban zene szöl. De én már nem tudom kitarítani holnapig. Gyere kukucskáljunk . . . — Nézd csak az elnököt dirigálja a bandát. En bemegyek. Es az évődés mindentit általános. A fűrge kezek még egy pár redőt simitanak; az udvari piktör még egy ecsetvonással javit valamit a nagy tánc- renden — és már az is a helyén van. Minden kiadható és lakható szoba lakót számlál, mert az való amit rég megmondott utikai Kátó, hogy aki egyszer előre elhatá- rozta, hogy a kaliko estélyre megy — hulljék ámbátor az égből balta avagy vasvilla, csak ha a lova bírja — az ott lesz. Pedig az igazat megvallva, tartottunk egy kissé attól, hogy a csunya havas eső és keleti szél többek rudját, nem engedi felénk fordulni, de azért már dél- tájban robogtak hintók, homokfutók, előfogatosok taj- tékzó paripák az égi tájak mind a négy sarkáról. Ember nem mondhatta azonban a koesit nézve, hogy asszony, lány vagy ki Isten fia üljön rajta, mert bunda, lábzaák, mindent elrejtett, akár csak olyan hajdani megye balra való felvonulás lett volna; csak a házaknál fejlett ki a takaréki tartalma, egy-egy szép menyecske, egy-két lenge leány s egy pár marcona, torzonborz papa. Töltünk ugyan dűhönghet most már Jupiter Pluvius is rázhatja nagy szakállát szent Péter! Este 9 óra. A csillárok vakító fényt szórnak a nagy vívóteremben: a falak kalikóval, vivószerekkel, zöld galylyal himezve, a Lehotzky festő által remekbe készített 3 méter magas és 2 méter széles téncrend mesélő asszonyával s gnomjaival himes sátorként borul a kényelmes kerevet fölé. — Cigány a trónuson. Indulót huz és a földi angyalok serege egy- egy kaliko pruszlikos szeladon kísérletében bevonul. A szem pazar élvezetben részesül. Piros pontozott kaliko itt-ott; mindentit. Bátor és bátorító mamák, kissé a fényességhez már előzőleg is hozzászókot hajadonok és felénk, özike módra lépegető és figyelő olyan kis lányok, akik most kaptak kissé hosszú ruhát és nekik szabad most nyilvánosan is karjukat az „ó“ karjába fűzni. Es az andalító zene mellett feszleten, jó hangu- latban indul meg a „tisztviselő otthon“ estélye és ami- lyen magas jó kedvvel indult meg, ugy végződött más- nap reggel 9 órakor; de mert a templomban misére barangoztak, a hegedűk elnémultak. Az első négyest 74 pár, a másodikat 72 pár táncolta; de a kotillionra, amely 1/5 kor kezdődött, még maradt 60 pár. A a kotillion, ezért dobogott már előre sok kis szivecske és ezért volt sok átvirrasztott órszaka. De volt is ám kotillion olyan, hogy hetedhét órszágon is megemegetik még a késő unokák is; de azért sem mondjuk meg, hogy mi volt; aki részt vett benne, sosem feleli el, aki meg nem volt ott, kérdezze meg attól, aki szalagot táncolt, papir zacskóban lovagolt, koczkákat vetett, trombitát, sipot, orgonát fűt, orrot peckelt, falat áttört, holdban, csillagokban gázolt és a jó Istenke tudja meg az, a ki csinálta, hogy mi minden nem volt ott. De szent foga- dalmat tettek a kis lányok, hogy ezután az „otthon“ valamennyi hó első szombatján ott lesznek és nemcsak a táncot fogják szeretni, hanem a szabad lyceumok komoly bácsiit is. Hanem nagyon szeretve tisztelt böl- gyeim, azt az egy mulasztását meg fogják bocsátani hűséges igricitknek, hogy neveiket nem írja ide ki az újságba. Először az most már nem is divat, másodsor ugy is tudjuk kik voltak ott, harmadszor meg — öszün- tielt megvallva, mikor e sorokat rovom, ezt a sok név miatt nem is vagyok képes összállítani. Tehát béke velünk. De már most kezdjük tárogatni, hogy 1902. évi március hó elsején az „otthon“ házirendjének megfele- lőleg szabad lyceum lesz. Dr. Kuthy Béla rácmiliticsi községi igen képzett orvos „a malariáról, tekintettel annak okozójára, a fertőzés módjára és az ellene való védekezésre“ ezimen fog előadást tartani és mivel ez az előadás a környékben nagyon is uralkodó malariás betegekben is segíteni óhajt, jó volna, ha azt lehetőleg nagyon sokan végig hallgatnák.

„Gyertek magyarok.“ A „Gyertek magya- rok“ jótékonsági magyar asztaltársaság f. évi február hó 8-án az újverbázi kaszinó összes helyiségeiben tánc- cal egybekötött bohóc-estélyt rendez a következő mű- sorral: 1. Béka kántáta. Tréfás férfinégyes. 2. Ein fideles Gefängniss. Vig énekes jelenet. 3. Vaterfreuden. Humo- risztikus jelenet. 4. A nemzetközi kupleénekes. 5. Die Bttrgschaft. Paródisztikus énekes jelenet. 6. Sgr. Rappoli, a világhírű jangleur.

Névmagyarosítások. Berman Aladár ó-moro- vicai illetőségű budapesti lakos családi nevét „Berényi“-re, kiskőrű Topál Károly bezdáni illetőségű és ottani lakos családi nevét „Tarnai“-ra és kiskőrű Goldstein Ignác újvidéki lakos családi nevét „Armány“-ra magyarosította a belügyminiszter engedélyével.

A Koronamalom kitértő minőségű da- rabos *—31

szalonszenet

árusít ólomzáros zsákokban, házhoz szállítva.

Felolós szerkesztő:
Dr. BALOGHY ERNŐ.
köz- és váltó-ügyvéd.
Laptalajdonos és kiadó:
BITTERMANN ANDOR.

HIRDETÉSEK.

610/1902.

Pályázati hirdetemny.

O Kér községében allatorvosi állásra pályázatot nyitok, az állás évi 1000 korona fizetés, 40 fillér nappali és 80 fillér éjjeli látogatási díjjal van egybekötve.

Felhívom mindazokat, kik ezen állást elyerni óhajtják, hogy eziránti kérvényüket hozzám folyó évi február hó 18-ig nyujtsak be.

Újvidék, 1902. évi január hó 22-én.
Mezey Imre,
fősolgabíró.

3—3

Legfinomabb
Cuba
Jamaika
Gyöngy
Mocca
Arany Jáva
1 kilo 4 korona.
Santos
Santos gyöngy
1 kilo 2 korona 80 fillér.

Kapható:
ifj. Heindlhofer Róbert
fűszer- és csemegekereskedésében
ZOMBORBAN.
Vidékre postán szállítva 1 kilo 16
fillérrel drágább. 25-15

610/1902.

Pályázati hirdetés.

O-Futtak, Uj-Futtak, Piros és Begecs községekből álló körállatorvosi állásra pályázatot nyitok; az állás évi 1200 korona fizetés, 40 fillér nappali és 80 fillér éjjeli látogatási díjjal van egybekötve.
Felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy eziránti kérvényüket hozzám **folyo évi február hó 18-ig** nyújtsák be.
Ujvidék, 1902. évi január hó 22-én.

3-3

Mezey Imre,
főszolgabíró.

161. szám.
kig. 1902.

Pályázati hirdetés.

O Palánka községnek lemondás folytán üresedésbe jött gyalogrendőri állásra pályázatot nyitok. Ezen állás 400 korona javadalmazással van egybekötve, a ruházatot és felszerelést a község adja. Pályázni óhajtók felhívatom, hogy felszerelt kérvényüket **folyo évi február hó 15-ig** annál is inkább nyújtsák be, mert a később érkezők figyelembe vételét nem fogom.
Palánka, 1902. évi január hó 24-én.

Bikár, jegyző. 2-1
Popovics, bíró.

C. V. 8044/1891. ex 1901.

Haszonbéri hirdetés.

A gör. kel. szerb nemzeti egyházi kongresszusi választmány mint a karloviçi gör. kel. szerb nemz. egyházi alapok igazgatósága részéről ezennel közhírré tétetik, hogy a Kamendin nevű pusztával határos 4398^{73/1600} kat. hold szántóföld, 2^{774/1600} hold kert, 7^{1266/1600} hold rét, 122^{236/1600} hold legelő, 72^{198/1600} hold nádas és 81^{574/1600} hold földadó alá nem eső földből álló pusztát **Szireg** a rajta levő gazdasági épületekkel együtt **tizenkét (12) egymásután következő évre** t. i. 1902. évi november hó 1-től 1914. évi október hó 31-ig szóbeli árverés, illetőleg írásbeli ajánlatok alapján haszonbérbe fog adni.

E célból **folyo évi március hó 4/17-én délelőtti 10 órakor** a patriárkai rezidenciában Karloviçon előbb szóbeli versenyzés (árverés) fog megtartatni, kikialtási árnak évi 126,000 korona vétetven, mire a folyo évi március hó 4/17-ig délelőtti 10 óráig beérkezett írásbeli ajánlatok (offertek) felbontása és tárgyalása fog következni.
Mind a szó, mind az írásbeli ajánlatok jóváhagyása, illetőleg elfogadása a kongresszusi választmánytól függ, mely ezek iránt azonnal a tárgyalás befejezése után fog határozni.

A szó- vagy írásbeli versenyzésben résztvenni szándékozók tartoznak a szóbeli árverés megkezdése előtt, illetőleg jogbeeseteleendő írásbeli ajánlataik beadásakor patriárka ur önmagmeltósága mint a kongresszusi választmány elnöke kezébe 13,000 koronát banatpénzzel letenni és írásbeli ajánlatot tevők ajánlataikban egy szerszind kijelenteni, hogy az árverési, illetőleg haszonbéri feltételeket ismerik és hogy azokat elfogadják. Az írásbeli ajánlatok tárgyalásánál csak oly ajánlatok fognak tekintetbe vétetni, melyek **egy bizonyos meghatározott évi haszonbér összegre** szólnak.
Azoknak, akiknek ajánlatai el nem fogadtatnak, a letett banatpénz azonnal vissza fog adni.

Az írásbeli ajánlatok következőleg címzendők: **„Ajánlat Szireg nevű pusztára haszonbérbeadásért Nagymeltósága Brankovics György gör. kel. szerb patriárka urnak mint a kongresszusi választmány elnökének Karloviçon.”**
Kelt Karloviçon, 1902. évi január hó 3/16. napján.

BRANKOVICS s. k.,
patriárka.

3-3

Fölhivás

a szenttamási első takarékpénztár részvénytársaság által folyo évi február hó 16-án d. u. 2 órakor az intézet termében megtartandó közgyűlésre.

Napirend:

- Három tag megválasztása a részvények hitelesítésére.
- A felügyelő bizottság jelentése.
- Mérleg előterjesztése és az igazgatóság jelentése az intézet 1901. évi működéséről.
- Határozathozatal a tiszta nyereség megfordítása iránt.
- Felmentvény adás az igazgatóságnak és a felügyelő bizottságnak.
- Egyéb előterjesztések.
- A jegyzőkönyv hitelesítésére 3 tag választása.

Az igazgatóság.

14. §. Közgyűlésen részt vehetnek mindazon részvényesek, kik egy vagy több részvény birtokosai és mint ilyenek a közgyűlés megtartása előtt legalább 30 nappal a társasági részvénykönyvbe beiktatták és részvényüket le nem járt szelvényeivel együtt a közgyűlés megtartása előtt legalább 8 nappal az intézetnél letéteményezték.

2-1

Vagyon.	Mérleg-számla 1901. évről.	Teher.	
Pénztár (készpénz)	36583 34	Részvénytőke	100000
Ertékpapírok	1700 —	Tartalékalap	30441 51
Butor	950 —	Föl nem vett osztalék 1898. évi	80
Leírás	150 —	„ „ „ 1900. évi	150
Jelzálog kölcsönök	86485 94	Átmeneti kamatok	3750
Előlegek	10080 —	Visszleszámitolás	3800
Kötelezvények	159134 —	Betétek	581674 08
Idegén váltók	525325 55	Tökesített kamat	23126 02
Adósok	1736 73	Heti betétek	37643 90
		Tökesített kamat	1151 37
		Hitelezők	18090 21
		Nyeresség	21938 47
	821845 56		821845 56

Veszteség- és nyereség-számla 1901. évről.

Veszteség.	Nyeresség.		
Jövedelmi adó	2533 32	Jelzálog kamatok	6571 70
Állami adó	2662 41	Kamatok kötvényekre és váltókra	57394 45
Községi adó	921 40		
Keresked. kam. illeték	50 40		
	6167 53		
Lakbér	600 —		
Provizio	74 96		
Tisztviselői fizetések	6910 —		
Ketés követelések leírása	606 —		
Butor (leírás)	150 —		
Kifizetett kamatok betétekre	2256 91		
Tökesített kamatok heti betétekre	1151 37		
Tökesített kamatok betétekre	23126 02		
Költségek	984 89		
Nyeresség	21938 47		
	63966 15		63966 15

Kelt Bács-Szenttamáson, 1901. évi december hó 31-én.

Szenttamási első takarékpénztár részvénytársaság.

Manojlović K. Laza s. k., Dungserszky Laza s. k., Georgievics A. s. k., Nikolics N. Nika s. k.,
könyvelő. elnök. igazgató. pénztárnok.

Ezen számlát, ugymint valamennyi tételét a fő- és mellékkönyvekkel összehasonlítottam és mindenben azonosnak találta a felügyelő bizottság:

Gavanszky Gábor s. k. Dr. Plavics Bozsidár s. k. Hadzsits Tósa s. k. Nityin Kószta s. k.

629. szám.
kig. 1902.

Pályázati hirdetés.

O Becse község elöljárósága a községi képviselő-testület 5/jkvi 1902. számú határozata alapján egy ideiglenes jellegű kertész állásra ezennel pályázatot hirdet.
A folyamodó tartozik okleveles kertész minőségét kérvényében okmányilag igazolni.

A kertész alkalmaztatása legfeljebb 1902. évi szeptember hó 1-ig fog terjedni. Fizetése havi 70 korona készpénz és a község tulajdonát képező városligetben szabadlakás.

Felhívatom, tebtát mindazok, akik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy oklevelükkel és eddigi alkalmaztatásukat igazoló bizonylatokkal felszerelt kérvényüket **1902. évi február hó 15-ig** ezen elöljáróságnál annál is inkább nyújtsák be, mert a később benyújtandó kérvények hivatalból vissza fognak utasítatni.
O Becsén, 1902. évi január hó 31-én.

Mihály Sándor, jegyző. 2-1
Vrbaski István, bíró.

570. szám.
P. 1902.

Hirdetés.

A szabadkai kir. törvényszék mint urbéri bíróság közhírré teszi, hogy Beregh község határában levő urbéri birtokok tagosítása céljából a tényleges birtokosoknak az 1836. X. t. c. es az 1871. évi 53. t. c. értelmében leendő megszavaztatására határnapul **1902. évi február hó 27-ik napjának délelőtti 9 óra** Beregh község határához kitűzött annak megállapítása végett, hogy a birtokosok birtokszerinti többsége kívánja-e a tagosítást.

A nem szavazók a tagosítást kívánókhöz számíttatnak, a kiskornak és gondnokok alatt állók helyett azok igazolt gyamja vagy gondnoka szavazhat.

Meghatalmazott által való szavazáshoz elégséges a községi elöljáróság által hitelesített meghatalmazás is.
A szavazási lajstrom elkészítése Beregh község-házánál a kiküldött Oláh Ferenc kir. tszékí bíró által 1902. évi február hó 24. napján délelőtti 9 órakor fog megkezdetni.

Szabadkán, 1902. évi január hó 20. án.

Vatter, jegyző. 3-1
Polgár, elnök.

52. szám.
kig. 1902.

Pályázati hirdetés.

A bács földvári községi orvosi állásra vonatkozó és mult évi december hó 10-én kelt pályázati hirdetményem kellő eredménnyre nem vezetvén, a pályázati bataridőt ezennel meghosszabbítom **február hó 15-ig** és felhívom azokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényüket a fenti bataridőig annál is inkább terjesszék be, mert a később érkezőket figyelembe nem fogom venni.

Az állás javadalmazása a következő:
Havi előleges részletekben kiszolgáltatandó 1200 korona évi fizetés.
A község területén 40 fillér nappali, egy korona éjjeli látogatási díj.

A község batarában egy korona nappali, két korona éjjeli látogatási díj a fuvaron kívül.
Tekintettel a község nagyszámú szerbajku lakosságára, a szerb vagy más rokon szláv nyelvet is beszélők előnyben részesíttetnek.

O Becse, 1902. évi január hó 25-én

Dr. Balaton Gyula,
főszolgabíró.

2066 szám. kig. 1901.

Árverési hirdetés.

Bács-Bodrogh vármegye tekintetes törvényhatósági bizottságának 1448/közy. 1901. sz. a. hozott jóváhagyó határozata folytán ezennel közhírré tétetik, miszerint Turia község tulajdonát képező vaskomp **folyo évi február hó 6-ik napján délelőtti 9 órakor** a község határában tanácssteremben nyilvános szóbeli árverésen 500 korona megállapított kikiáltási ár mellett a legtöbb igerőnek készpénz fizetés mellett eladatni fog.

Az árverezni szándékozónak ezennel tudtul adatik, hogy a vaskomp 500 korona megállapított kikiáltási áron alul eladatni nem fog.

A fentérintett árverésre vonatkozó egyéb feltételek a községjegyzői irodában naponta a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Az árverezők köteleztetnek az árverés megkezdése előtt a kikiáltási ár 10%-át banatpénz gyanánt a községi elöljáróság kezeibe letenni.

Kelt Turian, 1902. évi január hó 22-én.

Vujcsity Pál, jegyző. 3-3
Novákov Szeván, bíró.

Elő
Egész é
Fél év
Negy
A lap sa
küldem
nek, an
nosz

Egyes szá

A né

Ök ezen
ki a párt
nyosan bá
saját szem
lője a rom
a hol többs
állam nemz
juk, hogy t
igy jelenté
képviselője
Tehát a szá
kissé oldalt
utra akarna
nagyon mess
költő e mon
was du kann
sollst" még r
geinkre, ha v
át magunkat,
ha meg de e
élesebb ellen
ellenségnek a
körültekintés
át magunkat
erély állandó
séges nemzet
rodik a barát
ellenséggel
támaszkodil.
gatnak s m
biztosabban
romlásával.

Erősekn
mélto barát
erőseknak, h
seknek, hogy
tesz bennünk
nem, ha híz
a haladás
legválogatott
marcangoljuk
leszünk még
nak is. Így

A "

E

Bar k
Es vi
Kály
Szob
S há

Tel v
— l
Oh!
Eny
Oszn

Bar v
Bar d
Egy k
Nag
S v g

Benne
talalom t. olv
Az ala
mascara, az
eredete a leg
regi hellenés
parasztbőr
be és így t
orgiába val
satyroké, s
keletkeztek
is. Eme val